

Konkurences padome

Brīvības iela 55, Rīga, LV-1010, tālr. 67282865, fakss 67242141, e-pasts pasts@kp.gov.lv, www.kp.gov.lv

Rīgā

01.12.2022. Nr. 1.7-2/1155

Uz 04.11.2022 Nr. 3.1.1.17/1267

Rēzeknes valstspilsētas pašvaldībai

Par SIA "RĒZEKNES TEĀTRIS" dibināšanu

Konkurences padome (turpmāk – KP) ir saņēmusi Rēzeknes valstspilsētas pašvaldības (turpmāk – Pašvaldība) iesniegumu par nodomu dibināt SIA "RĒZEKNES TEĀTRIS" un kurā lūgts KP sniegt viedokli par Pašvaldības veikto kapitālsabiedrības izvērtējumu (turpmāk – Izvērtējums).

Priekšnoteikumi publiskas personas līdzdalībai kapitālsabiedrībā ir noteikti Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk – VPIL) 88. panta pirmajā daļā, proti, tiek novērsta tirgus nepilnība, radītas preces vai pakalpojumi vai pārvaldīti īpašumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai.

Savukārt, lai pamatotu, ka citādā veidā nav iespējams efektīvi sasniegt minētā panta pirmajā daļā noteiktos mērķus, publiskai personai ir nepieciešams veikt paredzētās rīcības juridisko un ekonomisko izvērtējumu, t.sk. ietekmes uz konkurenci izvērtējumu un iespējamo konkurences neitralitātes risku izvērtējumu, kā arī konsultēties ar kompetentajām institūcijām konkurences aizsardzības jomā un komersantus pārstāvošajām biedrībām vai nodibinājumiem.

Nemot vērā, ka Pašvaldība ir veikusi VPIL 88. panta otrajā daļā paredzēto rīcības juridisko un ekonomisko izvērtējumu, kā arī viedokli ir sniegusi biedrība "Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera" (turpmāk – LTRK) un biedrība "Latvijas Teātra darbinieku savienība" (turpmāk – LTDS), tad KP sniegs atzinumu par kapitālsabiedrības dibināšanu.

Izvērtējumā norādīts, ka SIA "RĒZEKNES TEĀTRIS" tiks dibināta ar mērķi veikt noteiktu pašvaldības autonomo funkciju atbilstoši likuma „Par pašvaldībām” 15. panta pirmās daļas 5. punktam, t.i., rūpēties par kultūru un sekmēt tradicionālo kultūras vērtību saglabāšanu un tautas jaunrades attīstību.

SIA "RĒZEKNES TEĀTRIS" mērķis balstīts Pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2013.–2030. gadam mērķī Nr. SM2 – attīstīt Rēzekni kā Eiropas kultūras un tūrisma pilsētu, kas pēctecībā nodrošinās Latgales materiālās un nemateriālās kultūras saglabāšanu, popularizēšanu un tradīciju pārmantojamību, latgaliešu valodas un kultūras saglabāšanu, attīstību un funkcionalitātes paplašināšanu, profesionālās mākslas pieejamību Austrumlatvijā, jaunu kultūrtūrisma produkta izstrādi, Rēzeknes iekļaušanu Latvijas un starptautiskajā kultūras dzīves aprītē u.c.

Saskaņā ar Izvērtējumā norādīto, SIA "RĒZEKNES TEĀTRIS" pamatdarbība būs teātra izrāžu iestudēšana un izrādīšana skatītājiem teātra valdījumā esošajās telpās – Nacionālo biedrību kultūras namā, bet pēc tās rekonstrukcijas iegūs rezidences vietu tajā.

Izvērtējumā skaidrots, ka, lai nodrošinātu teātra darbību ilgtermiņā, ir nepieciešami

profesionāli aktieri, režisori, producenti, scenogrāfi un tehniskie darbinieki, kā arī infrastruktūra izrāžu nodrošināšanai, kas prasa būtiskus ieguldījumus. Pašvaldības ieskatā, augstās personāla un infrastruktūras uzturēšanas izmaksas ir šķērslis privāto tirgus dalībnieku dalībai tirgū. Ņemot vērā, ka visi valsts profesionālie teātri, kā arī nevalstiskie profesionālie teātri atrodas citās Latvijas pilsētās – Rīgā, Liepājā, Daugavpilī un Valmierā, un šo pilsētu ievērojamo attālumu līdz Pašvaldībai, nebūtu uzskatāms, ka norādīto teātru sniegtie pakalpojumi būtu viegli sasniedzami Rēzeknē un tuvējo novadu iedzīvotājiem. Līdz ar to SIA “RĒZEKNES TEĀTRIS” darbība nodrošinās Rēzeknes un tuvējo reģionu iedzīvotājiem iespēju apmeklēt pieejamus un daudzveidīgus kultūras pasākumus.

Pašvaldība norāda, ka SIA “RĒZEKNES TEĀTRIS” sniegtie papildpakalpojumi būs ilgtermiņa telpu noma teātra apmeklētāju kafejnīcai un īstermiņa telpu noma citiem teātriem, kuri organizē viesizrādes Rēzeknē, kā arī uzņēmumiem dažādu saviesīgu pakalpojumu rīkošanai, un ekskursiju organizēšana teātra ēkas apskatei. Pašvaldības ieskatā, sniegtie papildpakalpojumi būs saistīti ar SIA “RĒZEKNES TEĀTRIS” sniegto pamatpakalpojumu, līdz ar to, sniedzot pakalpojumus, tā racionāli un lietderīgi izmantos savā rīcībā esošo infrastruktūru un resursus, kas paredzēti pamatpakalpojuma sniegšanai, būtiski neietekmējot tirgu.

Pašvaldība skaidro, ka teātrim ir būtiska loma Rēzeknes pilsētas, novada un Austrumlatvijas reģiona kultūrvides veidošanā, iedzīvotāju kultūras vajadzību apmierināšanā, nodrošinot daudzveidīgus un kvalitatīvus kultūras pakalpojumus, teātra nozares attīstības veicināšanā un pilsētas atpazīstamības veidošanā. Šobrīd Rēzeknes Nacionālo biedrību kultūras nama paspārnē darbojas teātris “Joriks”, kas katru gadu iestudē 10 jaunas izrādes bērniem un pieaugušajiem, spēlē ap 400 izrādēm, organizē Jaungada interaktīvas programmas bērniem latviešu un krievu valodās, kuras piedāvā skatītājiem visā Latgalē un Latvijā. 2016./2017. gada sezonā Rēzeknes Nacionālo biedrību kultūras nama paspārnē tika izveidota profesionāla latviešu trupa, kurā darbojas vairāki aktieri un režisori. Pirmo reizi teātra vēsturē 2016./2017. gada sezonā Spēlmaņu nakts žūrija nominēja teātra iestudējumu “Drebošā telts” balvai kategorijā “Gada izrāde bērniem/pusaudžiem”.

Izvērtējumā norādīts, ka Pašvaldība ar slēgs deleģēšanas līgumu un par deleģētā pārvaldes uzdevuma izpildi Pašvaldība piešķirs SIA “RĒZEKNES TEĀTRIS” dotāciju. Pašvaldība, līdz ar kapitālsabiedrības dibināšanu, plāno reorganizēt Rēzeknes Nacionālo biedrību kultūras nama ietvaros darbojošos teātri “Joriks”. Iestādes teātra darbinieki, t.sk., režisori, aktieri, tehniskais personāls tiks nodarbināti jaundibinātajā kapitālsabiedrībā, kā arī nepieciešamie darbinieki tiks papildus pieņemti darbā.

Pašvaldība norāda, ka saimniecisko darbību ir vienkāršāk organizēt komercsabiedrībā, nekā pašvaldības iestādē. Tā piemēram, nepieciešamības gadījumā piesaistīt aktierus, skatuves strādniekus, citus darbiniekus ar specifiskām zināšanām un prasmēm uz nepilnu laiku komercsabiedrības vadītājam ir daudz vienkāršāk, jo darba vietu izveidei, slodžu pārskatīšanai, samazināšanai nav nepieciešams ilgais saskaņošanas posms pašvaldības struktūrās.

Iepirkumu organizēšanas process ir vienkāršāk organizējams un izsekojams vienas saimnieciskas struktūrvienības ietvaros, nekā visas pašvaldības ietvaros. Tāpat maksas pakalpojumu izcenojums nebūs jāpastiprina ar atsevišķu Pašvaldības domes lēmumu, līdz ar to varēs būt elastīgāki uz pieprasījumu izmaiņām, cenu politikas veidošanā spēs ātrāk reaģēt uz izmaiņām.

Viedokli par Pašvaldības kapitālsabiedrības dibināšanu sniegusi LTDS, norādot, ka atbalsta Pašvaldības lēmumu dibināt teātri.

Viedokli par Pašvaldības kapitālsabiedrības dibināšanu sniegusi LTRK, norādot, ka esošā teātra ienākumi ir ievērojami mazāki kā tā izdevumi, norādot, ka ikvienas kapitālsabiedrības mērķis ir gūt peļņu no savas saimnieciskās darbības. Ja peļņas gūšana nav iespējama, tad kapitālsabiedrības darbība nav ekonomiski pamatota. LTRK norādījusi, ka no

Pašvaldības informācijas nav konstatējami ieguvumi sabiedrībai, ja tiks dibināta kapitālsabiedrība, vienlaicīgi piekrītot, ka salīdzinot ar Pašvaldības iestādi, kapitālsabiedrībā būtu vienkāršāk organizēt saimniecisko darbību, iepirkumu procesu, kā arī maksas pakalpojumu cenrādi, taču Pašvaldības norādītās pozīcijas, LTRK ieskatā, ir otršķirīgas, ja kapitālsabiedrības darbība neklūst ekonomiski pamatota. LTRK norāda, ka ir jāizvērtē, vai kapitālsabiedrības, kuru darbība nav balstīta tirgus saimniekošanas un labas pārvaldības principos, bet gan kuras pārsvarā tiek finansētas no valsts budžeta līdzekļiem, jo to pašu ieņēmumi nesedz uzturēšanas izmaksas, nav nepieciešams reorganizēt, piemēram, par nacionālajai kultūrai nozīmīgām valsts pārvaldes iestādēm, valsts aģentūrām vai nodibinājumiem, tādējādi saglabājot stratēģiski svarīgi kultūras pasākumu pieejamību sabiedrībai, vienlaikus mazinot negodīgas konkurences riskus. LTRK aicina arī Pašvaldību izmantot minēto pieeju, kad tā lems par teātra turpmāko statusu.

Līdz ar to, Pašvaldības ieskatā, SIA “RĒZEKNES TEĀTRIS” veiks darbību, kas atbilst VPIL 88. panta pirmās daļas 1. un 2. punktā noteiktajam gadījumam.

Iepazīstoties ar Izvērtējumā norādīto, KP secina, ka SIA “RĒZEKNES TEĀTRIS” darbības rezultātā tiktu radīti pakalpojumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts attīstībai un teātru darbības rezultātā tiktu novērsta daļēja tirgus nepilnība.

Attiecībā uz plānotajiem papildpakalpojumiem KP norāda, ka pirmšķietami ir vērtējams, ka SIA “RĒZEKNES TEĀTRIS” plānotie papildpakalpojumi būtu racionāli un cieši saistīti ar tās veikto pamatdarbību.

Vienlaikus KP norāda, ka, lai gan SIA “RĒZEKNES TEĀTRIS” saņems dotācija pamatdarbības nodrošināšanai ar mērķi nodrošināt sabiedrībai pieejamus teātra pakalpojumus un šajā segmentā noteikt tirgus cenu ir sarežģīti, attiecībā uz papildpakalpojumu sniegšanu, ir būtiski, lai SIA “RĒZEKNES TEĀTRIS” ievēro prasību papildpakalpojumu cenas noteikt, balstoties uz izmaksām. Kā arī gadījumā, ja SIA “RĒZEKNES TEĀTRIS” telpu nomnieks vēlas izmantot kāda privātā tirgus dalībnieka pakalpojumus, piemēram, izmantot pasākumā privātā tirgus dalībnieka tehniku (audiovizuālos risinājumus u.tml.), SIA “RĒZEKNES TEĀTRIS” nodrošina šādu iespēju.

Attiecībā uz LTRK norādi, ka ikvienas kapitālsabiedrības mērķis ir gūt peļņu no savas saimnieciskās darbības, KP ņem vērā, ka SIA “RĒZEKNES TEĀTRIS” mērķis, pildot pašvaldības deleģēto uzdevumu, būs organizēt pasākumus ar augstu māksliniecisko kvalitāti, kas ne vienmēr spēs piesaistīt plašu patērētāju loku un tādēļ var būt ar zemāku rentabilitāti. Tāpat būtu jāņem vērā, ka šīs kapitālsabiedrību mērķis nav peļņas gūšana un rentablu kultūras pasākumu rīkošana, bet sabiedrībai pieejamu kultūras pasākumu organizēšana.

Vienlaicīgi Pašvaldībai būtu jāveicina pēc iespējas lielāka privāto tirgus dalībnieku iesaiste kultūras pasākumu organizēšanā Pašvaldībā, tai skaitā, arī nodrošinot piekļuvi kultūras pasākumu publiskajam līdzfinansējumam. Vēl jo vairāk, Pašvaldībai būtu jāpievērš uzmanība konkurences neitralitātes nodrošināšanai, neradot šķēršļus privāto komersantu komercdarbībai, kas vēlētos ienākt kultūras pasākumu tirgū Pašvaldības teritorijā.

Priekšsēdētāja p. i.

L. Daugaviete